

КОНЦЕПЦИЯ ЗА ЛЕКSIKОН НА СЕМАНТИЧНО СЪОТНОСИМИ И СТРУКТУРНО СЪПРИНАДЛЕЖНИ ФАМИЛНИ ИМЕНА

БОРИС ПАРАШКЕВОВ

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

boris_par@mail.bg

Статията представя един проект, чийто изследователски предмет са фамилните имена в български. Крайната му цел е създаването на речник, който разкрива съществуващите семантични и структурни отношения в рамките на българския антропонимикон. В речника фамилните имена са групирани в гнезда по определени признаци, а именно – семантична тъждественост или съотнесеност, асоциативна референтност, структурна съпринадлежност. Във връзка с последния принцип към всяко име се добавя неговата документирана словообразователна парадигма, включваща кратки форми, умалителни и суфиксални производни. Речникът предлага възможност за по-нататъшни семантични, етимологични, стилистични и словообразователни проучвания на българските фамилни имена.

Ключови думи: фамилни имена, етимология, семантика, структура, тематична и типологична съотнесеност, български език

A CONCEPT FOR A LEXICON OF SEMANTICS- AND STRUCTURE-RELATED SURNAMES

BORIS PARASHKEVOV

“ST. KLIMENT OHRIDSKI” SOFIA UNIVERSITY

boris_par@mail.bg

The article presents a project dealing with surnames in Bulgarian. The aim is to compile a lexicon encoding the existing semantic and structural relations among names. Family names are presented in nests based on certain semantic and structural criteria, in particular semantic identity, associative reference and thematic or typological relationship. The attested word-formative paradigm is supplied for each name, including short forms, diminutives and derivatives. The lexicon will offer an opportunity for further semantic, etymological, stylistic and word-formation research into Bulgarian family names.

Keywords: surnames, etymology, semantics, structure, thematic and typological relationship, Bulgarian language

Заклучителен етап на много лексикологични изследвания е създаването на лексикографско пособие. В най-общ смисъл става дума за тълковните речници, чиято цел е да обхванат и разтълкуват различни по обем словни масиви. Успоредно с това те осветляват било потеклото, било стилистичния статус на всяка лема. В Найденов-Геровия речник (Геров/Gerov 1895–1908) след лемата се изреждат синоними и хетероними, намеква се дали заглавната дума евентуално е турцизъм или гърцизъм, добавя се и неин превод на руски. Съставяният в момента в ИБЕ *Речник на българския език* (РБЕ/RBE) анализира всяка лема семантично и привежда примери за нейната употреба. Редом с тази практика още през XIX в. започва изготвянето на лексикони, посветени на чуждите думи в нашия език, впоследствие се появяват правописни, етимологични, синонимни и други специализирани речници.

Подобни процеси на профилиране се наблюдават също в антропонимната литература. Поредиците от лични и фамилни имена у Стефан Илчев (РЛФИ/RLFI) например се придружават от допълнителни сведения за вариациите, структурата, семантиката и разпространението им. В първата част на своя „Български именник“ (БИ/VI) Йордан Заимов анализира подробно образуването и варирането на лични имена у българите от VI до XX в., а във втората представя известен брой фамилни имена от чужд произход, пояснени семантично с реални или фиктивни български. В „Честотно-тълковен речник на личните имена“ (НК/НК) Николай Ковачев не само посочва към всяко от имената относителната честотност на разпространението му, но осведомява също по възможност за произхода и значението им. С речника си „Български фамилни имена от турски, арабски и персийски произход“ Турхан Расиев си е поставил като единствена цел да разтълкува значението на няколко хиляди български фамилни имена от посочения произход (ТР/TR: 8), но колко непосилна в някои случаи е тази задача, проличава например от семантичната информация към *Харалаков*, *Харлаков*: от *харлак* – уморен; водопад; запусната земя; леко пиян.

В споменатите дотук лексикони имената са представени по обичайния азбучен ред. При някои лемии Стефан Илчев все пак практикува препращане към други имена с аналогична или сходна семантика (напр. *Талътиев* срв. *Явашов*, *Агалов*; *Мерамджиев*... вж. *Мерамов*), към варианти (*Жидров* вж. *Джидров*; *Меранза*... срв. *Неранза*), най-често към изходните лични имена на съкратени или хипокористични облици: *Иво* съкратено от *Иван*, *Мончо* умалително от *Моно* / *Моньо*, а те съкратени от *Симеон* / *Симон*, *Гочо* видоизменено от *Георги* или *Григор*. За изявен интерес към семантичното съпоставяне на фамилните и родовите имена свидетелстват редица статии като тези на Борян Янев и Иван Чобанов за фамилните имена на българите, свързани със земеделието и животновъдството (Янев, Чобанов/Yanev, Tchobanov 2005), и за българско-турските лексикални паралели с оглед на фамилните имена у българите, мотивирани от названия на

занаяти (Янев, Чобанов/Yanev, Tchobanov 2014). В свои публикации Владко Мурдаров отделя внимание на частни случаи като прозвища етноними и прозвища от собствени фамилни имена (Мурдаров/Murdarov 1979, Мурдаров/Murdarov 1984). В статия в брой четвърти на списание „Български език“ от 2017 г. Анна Чолева-Димитрова обследва въз основа на богата документация народопсихологията, отразена в родовите имена, като ги обединява по различни признаци (Чолева-Димитрова/Choleva-Dimitrova 2017).

В същия брой на списанието една моя статия, озаглавена „Свое и чуждо в българските фамилни имена“, се фокусира върху десетки двойки такива имена, функциониращи като антропонимни синоними в сферата на професионализмите, на зоонимите и фитонимите, на означенията за части на човешкото и животинското тяло, за физически и умствени качества и недостатъци (Парашкевов/Parashkevov 2016). В края на извършения там обзор беше оповестено намерението ми да се заема със съставянето на лексикон, който в далеч по-компактен вид да обхване и анализира максимален брой семантично съответстващи си фамилни имена (нататък – ФИ) от домашен и чужд произход. Всъщност тази идея се зароди малко по-рано, когато за тема на друга моя публикация бях избрал семантичното успоредяване на немски и български ФИ. Тя съдържаше повече от 200 съпоставки на ФИ, застъпващи означения от най-различни сфери на живота в двата езика, при което впечатление правеха някои количествени диспропорции в полза на българския, например нем. *Brunner* vs. бълг. *Кладенчаров* / *Бунарджиев* / *Геранджиев* / *Чешмеджиев* (Парашкевов/Parashkevov 2016).

Междувременно работата над въпросния лексикон напредна значително, постепенно се избистриха и принципите, по които изглеждаше целесъобразно да се извършва групирането на антропонимите в речникови гнезда. Концепцията за тяхното окомплектоване вече предвижда изпълняването на две главни задачи: набирание на *семантично съотносими оними* и допълване на гнездата с налични техни варианти във вид на *структурно съпринадлежни референти*. Това означава, че всяко гнездо може да съдържа неограничен брой (но по правило минимум една двойка) генетично различни или етимологично неразпознаваеми референти. Добавянето на структурните варианти (съкращения, суфиксални разширения, хипокористични форми) в него цели да онагледят формообразователната способност както на базисното лично име (нататък – ЛИ), така и на получените от него ФИ.

В рамките на семантичната съотносимост се очертаха три подвида. Най-прегледен е първият от тях, обхващащ *семантично тъждествените референти*. Това са ФИ, в които се проектира синонимията на лексикалните бази, заложили в прозвища и ЛИ и впоследствие възплътени във ФИ. Тяхното осмисляне зависи, естествено, от компетентността на читателя.

Всеки българин е наясно с естеството на означенията *бъчва* и *каца* като денотати за вид дървени съдове, които служат за съхраняване на вино, туршия, кисело зеле, така че семантичната съпринадлежност на ФИ *Бъчваров* и *Кацаров* е очевидна. В немалко случаи обаче значението на някои от референтите с чужда или остаряла домашна лексикална база е изследвано, забравено, с една дума – неизвестно. Това налага тяхното представяне по двойки или в поредици да се придружава от етимологична справка, удостоверяваща семантичната им съпоставимост. По този начин лексиконът разкрива значението на голям брой ФИ и същевременно посочва техните равнозначни, но семантично непрозрачни референти, напр. *Биволаров* // *Мандаджиев*; *Рибаров* // *Балъкчиев*; *Камиларов* // *Деведжиев*. Подобни двойки позволяват да се обобща, че семантичната тъждественост е особено характерна за ФИ от сферата на занаятите и професиите. При това в лексикона упражняващият дейността и предметът или продуктът на дейността по правило се разграничават, поради което ФИ *Рибаров* // *Балъкчиев*, от една страна, и *Рибов* / *Рибчев* // *Балъков*, от друга, са разположени в отделни гнезда.

Семантична тъждественост се установява освен това при имена на птици (*Кълвачев* // *Ачкаканов*; *Кукумявков* // *Байкушев*; *Славеев* / *Славейков* // *Бюлбюлев* / *Бюлбюлян*), на животни (*Зайков* / *Заяков* // *Таушанов* // *Шошов*; *Тигров* / *Дикранов* // *Капланов*), дървета и плодове (*Орехов* // *Джевизов* // *Каридов*; *Тополов* // *Каваков*), части на човешкото тяло (*Главеев* // *Башев* // *Кефалов*; *Гърбов* / *Гръбчев* // *Камбуров*; *Зъбов* // *Дишлиев*), физически и умствени качества и недостатъци (*Големанов* // *Балабанов* // *Гройс*; *Малчев* // *Кючуков* // *Павлов*; *Умников* // *Акъллиев* // *Кафалиев*; *Куцаров* // *Топалов*) и т.н.

Докато имената от този тип намират по един или друг начин отговор на въпроса за тяхното изконно значение, съществуват стотици други, които са структурно аморфни и етимологично почти непроницаеми. Но преди да признаем пред себе си, че въпреки оглеждането на домашната и достъпната ни чужда лексика не успяваме да открием нищо смислено в такива онимни структури, нашето внимание обикновено се фиксира спонтанно в някое известно ни означение в рамките на придобития житейски опит. Въпреки риска да се озовем в клопката на т.нар. народна етимология, приемайки, че в *Китов* сигурно се отразява нарицателното *кит*, в *Косев* – името на птицата *кос*, в *Босев* – прилагателното *бос*, похватът разгадаване наистина прибъгва до изграждането на асоциативна връзка между непознатото и познато. По този начин стигаме до втория подвид на семантичната съотносимост: установяване на *асоциативна референтност*. В РЛФИ/RLFИ има предостатъчно примери за поставен под въпрос първоизточник като: **Ръждев** и **Ръждѝв** *ф* – от *ръжда* (?). Поради непознаване на мотива и обстоятелствата, довели до възникване на прозвището или личното име и в крайна сметка породили фамилното, в немалко случаи логичното

предположение може да се оцени като приемливо и името да бъде присъединено към семантично подходящо лексикографско гнездо. Ето един пример от лексикона за онагледяване на въпросната условност и съпътстващите я колебания:

Рогачев / Рогачов / Рогачовски / Роганков / Рогелов / Роглев / Роггов / Рогльов / Рьогльов (според РЛФИ/RLFI и БЕР/BER ФИ съответно от *рогач* ‘упорит, неразбран човек’, респ. от *Рогльо* сщ. със съкратена форма *Рогов*, което ще рече все разширения на думата *рог* ‘костен израстък на главата на тревопасни животни’, символ на упоритостта и инатливостта) // **Аксиев / Аксийски** (в РЛФИ/RLFI е направен опит това ФИ да се възведе към *Асиев* с база диал. *асия* ‘бунтовник, размирник’ (вж. под *Делиев*), по-реален прототип обаче ще да е посоченият от ТР турцизъм *aksi* ‘упорит, твърдоглав, опърничав’) // **Бойнузов** (ФИ с база тур. *boynuz* ‘рог’) / **Буйнозов** (ФИ, за което в РЛФИ/RLFI под въпрос се допуска връзка с *буйност*, но по-вероятно изглежда обликът *Буйнозов* да е получен в резултат на предмет /y/ – /o/ < /o/ – /y/ от *Бойнузов*) // **Опрев² / Опров²** (ФИ от личното *Опрьо / Опро*, интерпретирани в БИ/ВІ като началословни фрагментации от глаголите *опирам се / опра се* ‘противопоставям се, противя се, показвам се твърд, упорит’; за омонимните ФИ вж. *Запryanов*).

Като постулат при оформяне на речниковите статии в лексикона бе назовано изискването те да съдържат минимум една двойка референти, които са различни по произход или чиято генетична общност е затъмнена, например:

Шекеров / Шикеров (според РЛФИ/RLFI ФИ от прякор *Шекера* с база нарицателното *шекер*, което заедно със своя прототип тур. *şeker* ‘захар’ и своя семантично тждествен етимологичен дублет *захар* произхожда от староиндийската дума *śárkarā* ‘трошляк, пясък; ситна захар’) / **Цукровски** (според РЛФИ/RLFI може би от френ. *sucre* или нем. *Zucker* ‘захар’ (застъпено в срхрв. *sikar / cukor*, унг. *cukor*, чеш. *cukr*, пол. *sukier* сщ., *sukrowy* ‘захарен’), което е еднакво по произход и значение с *шекер* и *захар*, но добавянето и на френ. *sucre* ‘захар’ като евентуален източник на ФИ е звуково необосновано) / **Сахаров** (ФИ, документирано през 1911 г. в Свищов и Търново, с база рус. *saxar* ‘захар’ и фактически реален референт на *Шекеров* в противовес на асоциативно прилягащия *Захариев*, тъй като в него се отразява ЛИ *Захари*, респ. името на библейския пророк Захария, което чрез гръц. *Ζαχαρίας* води началото си от стевр. *zakariyā* ‘спомнил си Бог’).

Същото изискване е изпълнено и в следната статия, представена тук в съкратен вид:

Трендафилов... (ФИ от личното *Трендафил* с база името на градинското цвете *трендафил* ‘вид роза’, в което според БЕР/BER се отразява гръцизмът *τριαντάφυλλο(v)* букв. ‘тридесетолестник’, срastване на числителното *τριαντά* ‘тридесет’ с *φύλλο(v)* ‘лист’) / **Трендафилов** (ФИ с база *трендафил*, диалектен вариант на *трендафил* с проведено уподобяване /e/ – /a/ >

/a/ – /a/) // **Рѝзев / Рѝзов** (ФИ от личните *Розо / Розьо*, за които в РЛФИ/RLFИ се предполага превод на *Трендафил* или *Гюло* (вж. по-долу), изхождайки от нарицателното *роза* ‘ароматично цвете’, чието име с посредничеството на лат. *rosa* води началото си от староирански прототип, означаващ ‘трънлив храст’ и унаследен в перс. *gul* ‘роза’, залегнало чрез тур. *gül* сщ. в бълг. *гюл*) / **Рѝжев...** (ФИ от личното *Ружо*, мъжкородово съответствие на женското *Ружа* с база името на цветето *ружа*, което е от един произход с *роза* и *гюл* и в Югозападна България е означение за роза) / **Гѝлев** (ФИ от личното *Гюло*, отразяващо остарялото нарицателно *гюл* ‘роза’, а то – тур. *gül* сщ.) / **Гюладжѝев** (ФИ с база според РЛФИ/RLFИ и ТР/TR тур. *gül ağacı* ‘розов храст’, изафетна конструкция от *gül* ‘роза’ и *ağaç* ‘дърво’, вж. *Агаджиев* под *Дърваров*) / **Гюлфиданѝов** (ФИ с база турската изафетна конструкция *gül fidanı* ‘розов храст’, съставена от *gül* ‘роза’ и *fidan* ‘млада овошка, дръвче, фиданка’, вж. *Фиданов* под *Властаров*)
 ► Вж. **Божѝров**.

На тази основа е оформена още поредицата **Лѝлиев // Крѝндѝов // Замбаѝков / Замбѝлев**. В българския антропонимикон обаче съществуват редица ФИ, опрени или на флорални ЛИ, или непосредствено на имена на цветя, без да имат референти и да участват в поредици от рода на *Трендафил / Розев / Ружев / Гюлев* и т.н. За тях бе решено също да бъдат включвани в лексикона въз основа на една семантична съотносимост от по-общ характер, а именно *тематично-типологична референтност*. Това означава, че приемем ли понятието *цвете* за меродавен признак (терциум компарационис или архисемена), това създава предпоставка в една от речниковите статии да се обединят ФИ и техни вариации, притежаващи този признак. Като статия в този дух, но в още ненапълно завършен вид, се очертава следната:

Божѝров... (ФИ с база нарицателното *божур* ‘градинско или диво растение с едри, яркочервени, бели или розови цветове, което цъфти през пролетта’, чиято етимология е спорна, като според БЕР/BER произхожда или е преосмислено по *Бог*) // **Босѝлков** (ФИ от личното *Босилко* с база *босилек* ‘ароматно градинско цвете с дребни листа’, чието име по данни на БЕР/BER отразява възприетата от балканския латински заемка *basilicum* сщ., застъпник на гръц. βασιλικόν букв. ‘царско (цвете)’, производно от βασιλεϋς ‘цар’) // **Зюмбѝлев / Зюмбѝлски** (ФИ с база *зюмбѝл* ‘пролетно градинско цвете с кичести цветове’, застъпник на тур. *sümbül* сщ., което БЕР/BER възвежда към перс. *sunbul*, а EtimolojiTürkçe – към араб. *sunbul* или *sunbulat*, отнесено към араб. *şbaltā* ‘житен клас’, производно от корена *şbl* ‘провисвам; нанизвам’) // **Минзухарски** (според РЛФИ/RLFИ ФИ по махала *Минзухара* в Краево (Ботевградско), носеща еднозначно името на цветето *минзухар*, което продължава да е етимологично неизяснено) // **Шибѝйков / Ширбѝев** (ФИ с база според РЛФИ/RLFИ името на градинското цвете от семейство Кръстоцветни *шибѝй* / диал. *ширбѝй*, което е асоциативно сближена с глагола *шибам* ‘удрям, плясвам’ заемка чрез тур. *şebboy / şebbuy* от персийската композиция *şabbui*, букв. ‘ношем ми-

ришещо', съставена от *šab* 'нощ' и *bi* 'аромат') ► *Срв. Карамфѝлов // Лилиев // Нѝвенев // Теменѝгов // Трендѝфилов.*

Чрез системно препращане от статии с тъждествена референтност към тематично оформени онимни гнезда и в обратна посока се осъществява своеобразно комплексно омрежавяване на голяма част от семантично съотносимите антропоними в лексикона. Това бе подсказано по-горе в речниковата статия с въвеждащо ФИ **Трендѝфилов**. В нейния край ремарката ► *Вж. Божѝров* насочва към сборното гнездо с архисемена *цвете*. В края на сборната статия **Божѝров**, от друга страна, препратката ► *Срв. Карамфѝлов // Лилиев // Нѝвенев // Теменѝгов // Трендѝфилов* ориентира кои други лемни в лексикона се схождат тематично с коментиранията в нея референти.

Многоточията след лемите **Трендѝфилов...** (с **Рѝжев...**) и **Божѝров...** целяха известна икономичност в изложението. В разгърнат вид те изглеждат така: **Трендѝфилов / Трѝндев / Трѝндов / Трѝнев / Трѝнков / Трѝнов / Трѝновски / Трѝнчев / Трѝнчов; Рѝжев / Ружѝйкин / Ружѝнов / Рѝжеков / Рѝженев / Рѝжиков / Рѝжин / Рѝжицки / Рѝжков / Рѝжов / Рѝжовски; Божурѝнов / Божѝрин / Божѝркин / Божѝркинов / Божѝров**. Чрез представяне не само на една от няколкото антропонимни вариации, а на техния възможно по-пълнен набор, се отговаря на втората от набеязаните в началото задачи: допълване на гнездата с налични онимни варианти като *структурно съпринадлежни референти*. Вариации ФИ в буквалния смисъл са суфиксално различаващите се: *Кацаров / Кацарски* (с база *кацар*), *Тренов / Треновски* (от ЛИ *Трено*), *Ласков / Ласковски / Ласкин* (от гальовното *Ласко* към *Лазар*). Останалите отразяват модификации на базисното ЛИ от най-различно естество – вокална редукция, асимилация, дисимилация, афереза, премет, съкращаване, фрагментиране, деминуация, напр. *Трендафил / Трандафил* (бази *трендафил / диал. трандафил*), *Трендо / Трено / Тренко / Тренчо*, включително *Божуров / Божурин* (бази съответно *божур / Божура*). Отнасянето към едно или друго ЛИ се затруднява при хипокористичните образувания във вид на умалителни, на редуPLICATIONи, на краесловни фрагментации в детския език (изразяващи се в запазването на акцентуваната онимна част – еднозначно в случаите *Ванчо* от *Иванчо*, *Ганчо* от *Драганчо*, *Данчо* от *Йорданчо*, но нееднозначно при *Тинчо* от *Константинчо* или *Мартинчо*, при *Динчо* от *Костадинчо* или *Миладинчо*?).

Легитимирането на понятията асоциативна референтност и алтернативност неизбежно повдига въпроса към кое от речниковите гнезда да бъде причислен проблемният антропоним: към това, отговарящо на предполагаемата/затъмнената етимология, или към другото, съгласуващо се с асоциативната представа. Категоричен отговор на този въпрос не е редно да се дава. При наличие на алтернативност дадено ФИ може да бъде анализирано или като отражение на всяко едно от потенциалните лични, или

като опряно само на едно от тях, евентуално придружено от добавено подходящо уточнение, напр. **Каменов...** // **Ташев / Ташков / Ташлиев / Ташов** (ФИ от личните *Ташо / Ташко* с база тур. *taş* ‘камък’, *taşlı* ‘каменист’, съгласно РЛФИ/RLFІ обаче същите ЛИ алтернативно може да се разглеждат като видоизменения от *Атанас* или *Анастас*). В РЛФИ/RLFІ навярно не без основание ЛИ *Гаго* е пояснено като видоизменено от *Гаврил*, *Ганьо*, *Гало*, *Гаро* или друго подобно име, но приеме ли се за негова лексикална база *gaga* ‘човка, клон’ (заемка от тур. *gaga* щц.), ФИ **Гагов / Гаговски** логично се враждат в словното гнездо **Човков // Ключов**. С оглед на глагола *бележа* и нарицателното *бележка* ФИ **Белешков** несъмнено е преиначено от семантично вече непрозрачното **Белешков**. В РЛФИ/RLFІ и БИ/ВІ двете чрез личните *Белешко / Бележко* са представени като умалителни от *Белеш*, а то като суфиксално разширение на пожелателното *Бело* с база прилагателното *бял / диал. бел*: да бъде бял, хубав, здрав. Така двойката ФИ *Белешков / Белешков* логично намира мястото си в гнездото **Белаков / Белев / Белевски / Белов** и т.н.

Многозначността и омонимията при лексикалните бази на ЛИ позволяват само да се предположи кое всъщност е легнало в основата на едно ФИ като *Калинов* – дали мъжкородовото *Калин* към името на дървото *калина* или към роднинското име *калина*, и дали *Калинко* в *Калинков* е умалително от *Калин*, или се опира на ентомологичното *калинка*. Обективни затруднения при оформянето на всяко онимно гнездо произтичат също от обстоятелството, че даването на име или появата на прякор, които впоследствие биха прераснали в презиме, фамилно или родово име, са колкото традиционни, толкова и произволни. Как към *Ставри* се образува гальовно име *Тачо*, е известно само в съответната домашна среда, тъй като в РЛФИ/RLFІ *Тачо* е пояснено като видоизменено от *Христачо*, *Танчо* или друго подобно име. Впрочем такива странности, но като че ли в „по-регламентиран“ вид се срещат не само при оформянето на гальовни и умалителни лични имена в български. В испански общоизвестни хипокористични ЛИ към *Франсиско* са *Пако* и *Панчо*, а към *Хосе* – *Пепе*. Кратка форма от *Йозеф* в немски е *Зеп*, структурно аналогични пък са *Гьоц*, *Кунц*, *Фриц*, *Хайнц* съответно от *Готфрид*, *Конрад*, *Фридрих*, *Хайнрих*. Като детски бълболен облик в английски *Боб* се е етабирирало покрай *Робърт*, а *Джак / Джек* открай време функционира като умалително от *Джон*, а не от *Джейкъб*, както се очаква на пръв поглед.

Осъществяването на коментирания дотук проект за лексикографско представяне на семантично съотносими и структурно съпринадлежни фамилни имена с цялата им класификационна проблематичност при всички случаи би предоставило възможност да се огледат от един по-особен ъгъл българските антропонимни наличности, които на практика са неизчерпаеми. Освен това комплексното референтно анализиране на отделните фамилни имена ведно с тяхната словообразователна парадигма несъмнено би

разкрило перспективи за по-нататъшни семантични, етимологични, стилистични и деривационни наблюдения в рамките на нашия антропонимикон.

ЛИТЕРАТУРА

- Геров 1895–1908: *Геров, Н.* Речник на българския език с тълкуване речите на български и на руски. Т. 1–6. Пловдив.
- Мурдаров 1979: *Мурдаров, В.* Образуване и функционални особености на прозвищата етноними. – *Български език*, № 5, с. 399–404.
- Мурдаров 1984: *Мурдаров, В.* Прозвища от собствени фамилни имена в битово-разговорния стил. – *Български език*, № 3, с. 221–231.
- Парашкевов 2016: *Парашкевов, Б.* Семантично успоредяване на немски и български фамилни имена. – В: *За словото – нови търсения и подходи. Юбилеен сборник в чест на чл.-кор. проф. д.ф.н. Емилия Пернишка*. София, Изд. на БАН „Проф. Марин Дринов“. с. 323–331.
- Парашкевов 2017: *Парашкевов, Б.* Свое и чуждо в българските фамилни имена. – *Български език*, № 4, с. 34–45.
- Чолева-Димитрова 2017: *Чолева-Димитрова, А.* Народопсихологията, отразена в родовите имена на българите. – *Български език*, № 4, с. 9–33.
- Янев, Чобанов 2005: *Янев, Б., И. Чобанов.* Фамилните имена на българите, свързани със земеделието и животновъдството. – В: *Лингвистични дискурси. Юбилеен сборник в чест на 70-годишнината на проф. д.ф.н. Стефана Димитрова. Научни трудове, т. 43, кн. 1, сб. А, Филология*. ПУ „Паисий Хилендарски“. Филологически факултет. Пловдив, с. 109–118.
- Янев, Чобанов 2014: *Янев Б., И. Чобанов.* Българо-турски лексикални паралели с оглед на фамилните имена у българите, мотивирани от названия на занаяти. – В: *България и Турция на межкултурния кръстопът: език, история, литература*. Пловдив.

REFERENCES

- Choleva-Dimitrova 2017: *Choleva-Dimitrova, A.* Narodopsihologiyata, otrazena v rodovite imena na balgarite. – *Balgarski ezik*, № 4, s. 9–33.
- Gerov 1895–1908: *Gerov, N.* Rechnik na balgarskiya ezik s talkuvane na rechite na balgarski i na ruski. T. 1–6. Plovdiv.
- Murdarov 1979: *Murdarov, V.* Obrazuvane i funktsionalni osobenosti na prozvishtata etnonimi. – *Balgarski ezik*, № 5, s. 399–404.
- Murdarov, 1984: *Murdarov, V.* Prozvishta ot sobstveni familni imena v bitovo-razgovorniya stil. – *Balgarski ezik*, № 3, s. 221–231.
- Parashkevov 2016: *Parashkevov, B.* Semantichno usporedyavane na nemski i balgarski familni imena. – In: *Za slovoto – novi tarseniya i podhodi. Yubileen sbornik v chest na chl.-kor. prof. d.f.n. Emilia Pernishka*. Sofia, Izd. na BAN „Prof. Marin Drinov“. s. 323–331.
- Parashkevov 2017: *Parashkevov, B.* Svoe i chuzhdo v balgarskite familni imena. – *Balgarski ezik*, № 4, s. 34–45.
- Yanev, Chobanov 2005: *Yanev, B., Chobanov I.* Familnite imena na balgarite, svarzani sas zemedeliето i zhivotnovadstvoto. – In: *Lingvistichni diskursi. Yubileen sbornik v chest na 70-godishninata na prof. d.f.n. Stefana Dimitrova*. Nauchni trudove, t.

43, kn. 1, sb. A, Filologiya. PU "Paisiy Hilendarski". Filologicheski fakultet. Plovdiv, s. 109–118.

Yanev, Chobanov 2014: *Yanev B., Chobanov I.* Balgaro-turski leksikalni paraleli s ogleđ na familnite imena u balgarite, motivirani ot nazvaniya na zanayati. – In: *Bulgaria i Turtsia na mezhdukulturniya krastopat: ezik, istoriya, literatura*. Plovdiv.

ИЗТОЧНИЦИ

БЕР – Български етимологичен речник. Т. 1–8. София, Изд. на БАН. 1971–.

БИ – Заимов 1988: *Заимов, Й.* Български именник. Първа част: Лични имена у българите от VI до XX век. Втора част: Фамилни имена от чужд произход. София, Изд. на БАН.

НК – Ковачев 1987: *Ковачев, Н. П.* Честотно-тълковен речник на личните имена у българите. София. ДИ „Д-р Петър Берон“.

РБЕ – Речник на българския език. Т. 1–15. София, Изд. на БАН. 1977–.

РЛФИ – Илчев 1969: *Илчев, Ст.* Речник на личните и фамилни имена у българите. София, Изд. на БАН (преиздаден 2012, Изток–Запад).

SOURCES

BER – Balgarski etimologichen rechnik. T. 1–8. Sofia, Izd. na BAN. 1971–.

BI – Zaimov 1988: *Zaimov, Y.* Balgarski imennik. Parva chast: Lichni imena u balgarite ot VI do XX vek. Vtora chast: Familni imena ot chuzhd proizvod. Sofia, Izd. na BAN.

NK – Kovachev 1987: *Kovachev, N. P.* Chestotno-talkoven rechnik na lichnite imena u balgarite. Sofia, DI "D-r Petar Beron".

RBE – Rechnik na balgarskiya ezik. T. 1–15. Sofia, Izd. na BAN. 1977–.

RLFI – Ilchev 1969: *Ilchev, St.* Rechnik na lichnite i familni imena u balgarite. Sofia, Izd. na BAN (reprint 2012, Iztok–Zapad).

✉ Проф. д-р Борис Парашкевов

Катедра по германистика и скандинавистика

Факултет по класически и нови филологии, СУ „Св. Климент Охридски“

бул. „Цар Освободител“ 15, 1504 София, България

✉ Prof. Boris Parashkevov, PhD

Department for German and Scandinavian Studies

Faculty of Classical and Modern Philology, "St. Kliment Ohridski" Sofia University

15 Tsar Osvoboditel Blvd, 1504 Sofia, Bulgaria